

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ АТРИБУТІВ ПОНЯТЬ «ІННОВАЦІЙНІСТЬ» ТА «ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ»

THE SYSTEMATIZATION OF ATTRIBUTES OF THE CONCEPTS «INNOVATIVENESS» AND «INNOVATION ACTIVITY»

В статті досліджені існуючі підходи до визначення сутності понять «інноваційність» та «інноваційна діяльність» на рівні підприємства. Аналіз останніх досліджень і публікацій дозволив констатувати, що науковці по-різному трактують ці поняття. За допомогою абстрактно-логічного опрацювання існуючих визначень встановлено атрибути цих понять (для інноваційності – фактор (чинник), засіб, властивість, новизна та результат; для інноваційної діяльності – процес, дія, результат та новизна), проведено систематизацію цих атрибутів та встановлено взаємозв'язок. За результатами проведеного порівняння, встановлено, що категорії «інновація», «інноваційна діяльність» та «інноваційність» мають спільні атрибути, спільний характер та спрямованість. Отримані результати дозволяють обґрунтувати роль розглянутих понять у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства.

Ключові слова: підприємство, інновації, інноваційність, інноваційна діяльність, атрибут.

В статье исследованы существующие подходы к определению сущности понятий «инновационность» и «инновационная деятельность» на уровне предприятия. Анализ последних исследований и публикаций позволил констатировать, что ученые по-разному трактуют эти понятия. С помощью абстрактно-логического обработки существующих определенных установлено атрибуты этих понятий (для инновационности – фактор, средство, свойство, новизна и результат, для

инновационной деятельности – процесс, действие, результат и новизна), проведена систематизация этих атрибутов и установлены взаимосвязи. По результатам проведенного сравнения, установлено, что категории «инновация», «инновационная деятельность» и «инновационность» имеют общие атрибуты, общий характер и направленность. Полученные результаты позволяют обосновать роль рассмотренных понятий в обеспечении конкурентоспособности предприятия.

Ключевые слова: предприятие, инновации, инновационность, инновационная деятельность, атрибут.

The article examines the existing approaches to defining the essence of the concepts of "innovation" and "innovation" at the enterprise level. An analysis of recent research and publications has revealed that scientists interpret these concepts differently. With the help of abstract-logical elaboration of the existing definitions the attributes of these concepts are established (for innovation - factor (factor), means, property, novelty and result; for innovative activity - process, action, result and novelty), systematization of these attributes is carried out and interconnected language. According to the results of the comparison, it was found that the categories "innovation", "innovation" and "innovation" have common attributes, common nature and focus. The obtained results allow to substantiate the role of the considered concepts in ensuring the competitiveness of the enterprise.

Key words: enterprise, innovations, innovativeness, innovation activity, attribute.

УДК 658.338

Фісуненко П.А.

к.е.н., доцент

ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Верхоглядова Н.І.

д.е.н., професор

ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Постановка проблеми. Для вітчизняних підприємств, які стикаються з новими для них питаннями забезпечення конкурентоспроможності, і на цій основі – виживання в жорстких умовах конкурентного ринкового середовища, саме інноваційність та інноваційна діяльність є головною умовою успішної та ефективної роботи. Як свідчать провідні світові рейтинги, наша країна має суттєвий інноваційний потенціал, але його недостатнє використання не забезпечує необхідний рівень інноваційного розвитку підприємств. Але ринкові умови, рано чи пізно, змусять їх стати на шлях такого розвитку, оскільки лине на основі інноваційності вдається використовувати сучасну технологію і організацію виробництва, підвищувати якість продукції, знижувати витрати, забезпечувати конкурентоспроможність і ефективність діяльності підприємства. Теоретичне опрацювання цих аспектів вимагає узагальнення та систематизації існуючих підходів до визначення сутності інноваційності та інноваційної діяльності в економічних дослідженнях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження закордонних та вітчизняних науковців присвячені дослідженню сутності інноваційності та інноваційної діяльності, формуванню підходів до їх трактування за певними критеріями. Цими питаннями займалися N. Anderson, T. Bal-Woźniak, J. Bessant, R. Bledow, M. Dodgson, J. Farr, M. Frese, R. Grewal, R. Mehta, F. Kardes, T. Larsen, J. Wetherbe, В. Баранчєєв, Г. Біглова, Т. Близнюк, К. Бояринов, О. Васильєв, О. Васильченко, С. Вдовін, Ю. Великий, І. Войтов, Я. Гнатюк, О. Григор'єва, П. Завлін, В. Жежуха, С. Ілляшенко, С. Ільєнкова, А. Казанцев, В. Ключня, О. Коваленко, Є. Ковальов, І. Колєнський, В. Колісниченко, І. Коротець, В. Коюда, П. Коюда, О. Коюда, А. Ласка, Л. Лисенко, К. Латипова, Т. Майорова, М. Макаренко, Н. Мєслєннікова, О. Михайлова, Л. Мінделі, В. Мішин, С. Мочєрний, Т. Никифорець, О. Опєкун, О. Поліщук, Д. Скворцов, Т. Скрипко, Л. Соколова, В. Соловійов, О. Тарасова, О. Тичинський, О. Файчук, О. Харін, Г. Хацькевіч, К. Хоменко, О. Чумак, І. Шейко, О. Шпикуляк, З. Юринєць, А. Яковлєв та інші.

Опрацювання результатів наукових розвідок за інноваційною тематикою показало, що багато дослідників в своїх працях поряд з поняттям «інновація» використовують поняття «інноваційність» та «інноваційна діяльність». Наше дослідження присвячене розгляду цих понять,

їх сутності з метою виявлення і систематизації їх атрибутів з наступним встановленням взаємозв'язку між ними.

Узагальнення підходів до визначення сутності понять «інноваційність» та «інноваційна діяльність» наведено в табл. 1

Таблиця 1

Підходи до визначення сутності понять «інноваційність» та «інноваційна діяльність»

Автор	Сутність
Поняття «інноваційність»	
Г. Хацкевіч, О. Опекун [43]	«вирішальний фактор зміцнення економічної самостійності і конкурентних позицій підприємства»
З. Юринець [47]	«ключовий чинник конкурентоспроможності»
К. Бояринова [9], Ю. Великий [12]	«засіб забезпечення конкурентних переваг підприємства»
Є. Ковальов, Т. Никифорець [25]	«сприятливість до інновацій»
Я. Гнатюк [14]	«особлива нова якість»
В. Жежуха [18]	«векторна величина, яка характеризує інноваційний об'єкт чи процес через сукупність оцінок ознак»
Д. Скворцов [35]	«наявність нового явища, продукції, технології тощо, які дають можливість збільшити ефективність»
Л. Соколова, О. Васильченко [40]	«закономірний результат техноevolюційних процесів»
О. Михайлова [16]	«один з чинників інноваційного потенціалу і як інтегративна здатність впроваджувати і використовувати нововведення»
RajdeepGrewal, RajMehta, Frank R. Kardes [5], T.J. Larsen, J.C. Wetherbe [4]	«здатність суб'єкта черпати ідеї ззовні системи і привносити їх всередину її, а також уміння ефективно представляти ці ідеї»
В. Ключня [23]	«прагнення до розвитку за рахунок інноваційних технологій»
І. Коротець [26]	«базовий фактор системного відтворення»
К. Латипова [32]	«новий системний стан економічних об'єктів і процесів»
К. Хоменко [44], О. Григор'єва [15]	«здатність до впровадження нових методів роботи, а також уміння бачити звичні явища під новим кутом і виявляти приховані можливості, неявні взаємозв'язки і характеризувати умови і матеріали для інновації»
T. Bal-Woźniak [1]	«позначає можливість пошуку нових, прогресивних рішень. А також, визначає їх пристосованість до даного контексту, впровадження в практику, а потім їх поширенню»
А. Ласка [31]	«полягає в баченні можливостей, генеруванні ідей та розробки концепцій»
R. Bledow, M. Frese, N. Anderson, M. Erez, J. Farr [2]	«здатність згенерувати нову ідею і реалізувати її, при цьому інновації можуть стосуватися технологій, продуктів і організаційних процесів»
С. Вдовін, Д. Окуньєв, І. Головушкін [11]	«багатогранна характеристика процесу освоєння результатів наукових досліджень і розробок, що підвищують ефективність способів і засобів здійснення конкретних процесів, в тому числі освоєння у виробництві нової продукції і технології»
Г. Біглова, О. Смешко [7]	«якісно-кількісна характеристика реалізації інноваційної політики»
Поняття «інноваційна діяльність»	
С. Мочерний [17]	«вид діяльності, що пов'язаний із трансформацією наукових досліджень і розробок, інших науково-технологічних досягнень у новий чи покращений продукт, введений на ринок, у новий чи покращений технологічний процес, що використовується у практичній діяльності, чи новий підхід до соціальних послуг»
С. Ілляшенко [22]	«процес створення, впровадження та поширення інновації»
П. Коюда, І. Шейко [29]	«діяльність, що націлена на розробку, використання та комерціалізацію науково-техніко-технологічних результатів (інновацій) інноваційного процесу»
О. Файчук [41]	«діяльність, що спрямована на оновлення існуючого, створення і використання нового конкурентоспроможного продукту (товару, технології способу виробництва) з метою кращого задоволення суспільних потреб (підвищення продуктивності праці, якості продукції, зниження її собівартості тощо»
О. Чумак [45]	«діяльність, в результаті якої народжується щось нове (новація), яке відзначається неповторністю та оригінальністю і якого до того не існувало в природі, суспільстві»

А. Кузнєцова, Н. Зінько, О. Другов [30]	«діяльність щодо забезпечення здійснення всього інноваційного процесу»
О. Шпикуляк [46]	«вид діяльності, який на основі результатів наукових досліджень забезпечує створення принципово нової продукції, нової послуги, в результаті яких з'являється те, чого раніше не було»
О. Коюда, В. Колісниченко [28]	«діяльність, спрямовану на використання та комерціалізацію наукових, техніко-технологічних досліджень та розробок учасниками інноваційного процесу для випуску та реалізації нових конкурентоспроможних товарів (послуг, робіт), технологій, організації управління, гнучкої структури, механізму прийняття рішень й координації науково-інноваційного процесу»
В. Коюда, Л. Лисенко [27]	«системна діяльність, спрямована на наукові дослідження, розробку (або залучення), впровадження та комерціалізацію інновацій»
І. Войтов, В. Аніщук, А. Гришанович, Н. Толочко [13]	«діяльність, що спрямована на створення і практичне використання (доведення до споживача) нових або вдосконалених видів продукції, технологій, послуг або організаційних рішень адміністративного, виробничого, комерційного або іншого характеру, що забезпечують економічний (соціальний, екологічний чи інший) ефект»
П. Завлін, А. Ігнатов, А. Кулагін [19]	«діяльність, що пов'язана із трансформацією результатів наукових досліджень та конструкторських розроблень у новий продукт, удосконалений технологічний процес чи новий підхід до соціальних послуг, спрямована на використання і комерціалізацію цих результатів, випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів та послуг»
Т. Майорова [33]	«діяльність, що спрямована на використання та комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів та послуг»
О. Васильєв [10]	«діяльність, спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, випуск на ринок нових конкурентоспроможних товарів і послуг»
В. Баранчєєв, Н. Месленнікова, В. Мішин [6]	«наукові, технологічні, організаційні, фінансові та комерційні дії, які реально призводять до здійснення інновацій або задумані з цією метою»
О. Тарасова [38]	«комплекс практичних дій, спрямованих на використання науково-технічних результатів для отримання нових або поліпшення існуючих виробів, технологій, методів управління тощо»
Т. Близнюк [8]	«складна динамічна система заходів з використання результатів закінчених науково-технологічних досліджень, організаційно-економічних розробок або інших науково-технологічних досягнень, яка функціонує під впливом факторів середовища усіх рівнів (зовнішнього та внутрішнього) з метою задоволення мінливого індивідуального попиту і потреб суспільства в цілому в конкурентоспроможній продукції (товарах, роботах, послугах)»
О. Поліщук [34]	«процес, спрямований на розробку інновацій, реалізацію завершених наукових досліджень або певних науково-технічних досягнень в новий чи вдосконалений продукт, що реалізується на ринку, у новий або вдосконалений технологічний процес, що використовується в практичній діяльності, а також пов'язані з цим процесом наукові розробки та дослідження»
О. Тичинський [39]	«процедура створення і впровадження нових товарів та послуг, розробки та впровадження нових промислових технологій, які будуть основою виробничої діяльності фірми в майбутньому, а комерційна реалізація знов створених виробів (послуг) забезпечить майбутні доходи і сформує конкурентну позицію компаній»
О. Коваленко [24], С. Ільєнкова [21], Т. Скрипко [36]	«процес, спрямований на реалізацію результатів закінчених наукових досліджень і розробок або інших науково-технічних досягнень в новий або вдосконалений продукт, реалізований на ринку, в новий або вдосконалений процес, використовуваний в практичній діяльності, а також пов'язані з ними додаткові дослідження і розробки»
М. Dodgson, J. Bessant [3]	«наукова, технологічна, організаційна та фінансова діяльність, що веде до комерційного введення нового (або поліпшеного) продукту або нового (або поліпшеного) виробничого процесу або обладнання»
В. Соловйов [37]	«діяльність, пов'язана з трансформацією наукових досліджень і розробок, винаходів і відкриттів у новий продукт або новий технологічний процес, які впроваджуються у виробничий процес»
П. Завлін, А. Казанцев, Л. Мінделі [20]	«комплекс наукових, технологічних, організаційних, фінансових і комерційних заходів, пов'язаних з трансформацією результатів наукових досліджень і розробок або інших науково-технічних досягнень у новий чи вдосконалений продукт, впроваджений на ринку, в новий чи вдосконалений технологічний процес, використаний у практичній діяльності, або в новий підхід до соціальних послуг»
А. Яковлєв, М. Макаренко [48]	«комплекс робіт, пов'язаних зі створенням інновацій, а також сукупність практичних дій з їх реалізації»
О. Харін, І. Коленський [42]	«система заходів по використанню наукового, науково-технічного та інтелектуального потенціалу»

Враховуючи напрацювання науковців, все таки виникає необхідність узагальнення підходів до визначення сутності цих понять в економічних розвідках з метою виявлення і систематизації їх атрибутів, встановлення відмінностей, які визначають доцільність використання того чи іншого поняття відповідно до тематики та мети дослідження.

Постановка завдання. Мета статті полягає в проведенні систематизації визначень понять «інноваційність» та «інноваційна діяльність» та встановлення їх атрибутів як невід’ємних, необхідних для забезпечення цілісності об’єкта ознак та їх переліку.

Виклад основного матеріалу. На основі існуючих визначень інноваційності, наведених в табл. 1, можна зробити висновок, що переважна більшість науковців вважають, що інноваційність є загальною властивістю, яка притаманна як економіці в цілому, так і окремим її складовим. Також, у підсумку встановлено наявність таких атрибутів, як фактор (чинник), засіб, властивість, новизна та результат (табл. 2).

Інноваційна діяльність (як один з головних напрямків діяльності підприємства) і її результати формують інноваційність суб’єкта господарювання і забезпечують реалізацію винаходів, нововведень, інновацій.

Слід зазначити, що якщо усунути з наданих визначень тавтологію діяльність – це діяльність, фактично автори розглядають інноваційну діяльність з використанням атрибутів «процес», «дія», «результат» та «новизна», згідно яких нами систематизовано їх визначення (табл. 3).

На основі запропонованого нами раніше комбінованого підходу до визначення змісту інновацій, який полягає у поєднанні в єдине комбіноване визначення інновації окремих елементів з існуючих визначень змісту інновації (згідно таких атрибутів, як процес, результат, дія та новизна), та з урахуванням проведеної систематизації визначень понять інноваційність та інноваційна діяльність, можна встановити певні відмінності, які в свою чергу визначають доцільність використання того чи іншого поняття відповідно до тематики та мети дослідження (табл. 4).

Як видно з наведеної порівняльної характеристики, категорії «інновація», «інноваційна діяльність» та «інноваційність» мають спільні атрибути визначення «новизна» та «результат», спільний характер та спрямованість, але різняться за можливістю виокремлення рівнів та видових проявів. За своєю змістовністю як інновації, інноваційна діяльність, так і інноваційність підприємств носять комплекс

Таблиця 2

Систематизація сутності поняття «інноваційність» за атрибутами визначення

Атрибут визначення	Автори	Характеристика використання атрибуту
фактор або чинник	Г. Хацкевіч, О. Опекун, З. Юринець, О. Михайлова, І. Коротець	відображення впливу
засіб	К. Бояринов, Ю. Великий	сприймається як інструмент
характеристика, здатність, уміння	В. Жежуха, Є. Ковальов, Т. Никифорець, T. Bał-Woźniak, A. Ласка, R. Bledow, M. Frese, N. Anderson, С. Вдовін, К. Хоменко, О. Григор’єва, Г. Бірлова, В. Ключня, R. Grewal, R. Mehta, F. Kardes, T. Larsen, J. Wetherbe	сприймається як ознака або властивість
новизна	Д. Скворцов, К. Хоменко, О. Григор’єва, Я. Гнатюк, К. Латипова	визначає наявність нового явища, нову складову явища, новий елемент, нову якість та новий стан, що виникає завдяки інноваціям
результат	Л. Соколова, О. Васильченко	визначає наслідки впровадження інновацій у об’єкта дослідження

Таблиця 3

Систематизація визначень поняття «інноваційна діяльність» за атрибутами

Атрибут визначення	Автори	Характеристика використання атрибуту
дія	В. Баранчєєв, Н. Месленнікова, В. Мішин, О. Тарасова, О. Тичинський, О. Харін, І. Коленський, А. Яковлев, М. Макаренко, В. Коюда, Л. Лисенко	характеризує діяльність відносно предмету (інновації)
процес	С. Ілляшенко, О. Поліщук, О. Коваленко, Т. Скрипко, С. Ільєнкова	впорядковує етапи діяльності в єдине ціле
новизна	О. Коюда, В. Колісниченко, С. Мочерний, І. Войтов, П. Завлін, Т. Майорова, О. Васильєв, В. Соловйов, О. Файчук, М. Dodgson, J. Bessant	відображає умови набуття властивості інноваційності
результат	П. Завлін, А. Казанцев, Л. Мінделі, Т. Близнюк, О. Шпикуняк, Т. Близнюк, П. Коюда, І. Шейко, О. Чумак	ідентифікує наявність інновацій внаслідок діяльності

сний та прагматичний характер, головними перевагами є новизна отриманих фактичних результатів і ефекти, яких підприємство повинно досягти для забезпечення конкурентоспроможності.

Таблиця 4

Порівняльна характеристика категорій «інновація», «інноваційність» та «інноваційна діяльність»

Предмет порівняння	Інновація	Інноваційність – властивість	Інноваційна діяльність
Об'єктна основа	Явище або процес	Характеристика	Явище або процес
Базові атрибути визначення	Новизна	Здатність	Дія
Спільні атрибути визначення	Новизна та результат		
Видові прояви	Існують	Не існують	Існують
Рівні	Не існують	Існують (високий, середній або низький)	Не існують
Характер	Комплексний та прагматичний		
Змістова спрямованість	Новизна, результативність та ефективність		

В підсумку нами сформовано підхід до систематизації визначення понять інновація, інноваційність та інноваційна діяльність (рис. 1).

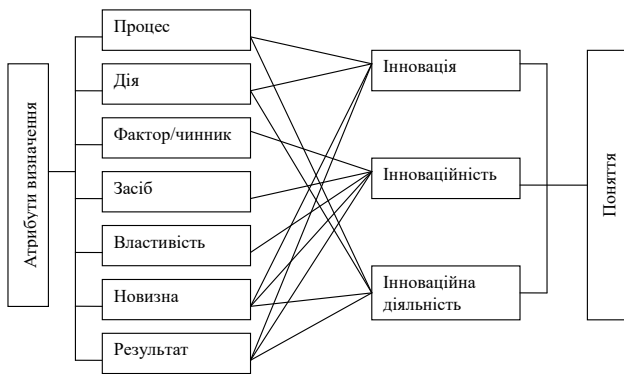

Рис. 1. Систематизація атрибутів понять «інновація», «інноваційність» та «інноваційна діяльність»

Даний підхід сфокусовано на дослідженні атрибутів цих визначень, що дозволяє обрати базовий атрибут у визначеннях та пов'язати його з обов'язковими атрибутами.

Висновки з проведеного дослідження. Узгалянення та систематизація існуючих в економічних дослідженнях підходів до визначення сутності інноваційності та інноваційної діяльності дозволило встановити їх атрибути (фактор (чинник), засіб, властивість, новизна та результат; процес, дія, результат та новизна), встановити спільні атрибути (новизна та результат). Встановлено,

що за своєю змістовною спрямованістю інновації, інноваційність та інноваційна діяльність націлені на новизну, результативність та ефективність, а також носять комплексний і прагматичний характер. Ці ознаки та характеристики відіграють суттєву роль у забезпеченні конкурентоспроможності підприємства, що і буде досліджено у подальших наукових розвідках.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

- Bal-Woźniak T. Innowacyjność w ujęciu podmiotowym. Uwarunkowania instytucjonalne. Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne. Warszawa 2012. 268 с.
- Bledow R., Frese M., Anderson N., Erez M. & Farr J. A dialectic perspective on innovation: Conflicting demands, multiple pathways, and ambidexterity. *Industrial and Organizational Psychology*. 2009. 2(3), P. 305-337.
- Dodgson M., Bessant J. Effective Innovation Policy: A New Approach. Boston: International Thomson Business Press, 1996. 223 p.
- Larsen T.J., Wetherbe J.C. An Exploratory Field Study of Differences in Information Technology Use between More- and Less- innovative Middle Managers. *Information and Management*. 1999. Vol. 36. No. 2. P. 93-108.
- Rajdeep Grewal, Raj Mehta and Frank R. Kardes. The role of the social-identity function of attitudes in consumer innovativeness and opinion leadership *Journal of Economic Psychology*, 2000, vol. 21, issue 3, 233-252.
- Баранчев В.П., Месленникова Н.П., Мишин В.М. Управление инновациями : учебник. 2-изд., перераб. и доп. Москва : Юрайт, 2012. 711 с.
- Биглова Г.Ф., Смешко О.Г. Инновационность экономики как фактор воспроизводства собственности (часть I). *Экономика и управление*. 2016. № 9. С. 32-36.
- Близнюк Т.П. Вплив циклічності розвитку економіки на інноваційну діяльність підприємства : монографія. Харк. нац. ун-т радіоелектрон. Харків : ІНЖЕК, 2008. 349 с.
- Бояринова К.О. Інноваційний розвиток підприємств машинобудування на засадах нооуправління. *Проблеми економіки*. №2. 2014. С. 230-235.
- Васильев О.В. Економіка і організація інноваційної діяльності : конспект лекцій. Х.: ХНАМГ, 2010. 100 с.
- Вдовин С.М., Окунев Д.В., Головушкин И.А. Интеграция процесса генерации новых знаний и коммерциализации результатов научно-исследовательской деятельности в Национальном исследовательском университете. *Интеграция образования*. 2011. №3. С. 3-8.
- Великий Ю.В. Інноваційна діяльність підприємств машинобудівного комплексу. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2011. № 2, т. 2. С. 146-149.
- Войтов И.В., Анищик В.М., Гришанович А.П., Толочко Н.К. Инновационная деятельность и венчурный бизнес : науч.-метод. пособ. Минск : ГУ БелИСА, 2011. 188 с.

14. Гнатюк Я.І. Інноваційність як основа розвитку конкурентоспроможності. *Наукові записки Української академії друкарства*. 2014. № 1-2. С. 32-38.
15. Григор'єва О.Є. Аспекти фінансування інноваційних проєктів в Україні. *Культура народів Причерномор'я*. 2008. № 126. С. 22-25.
16. Дацій О.І. Інноваційна модель розвитку економіки України в умовах глобалізації : монографія / О. І. Дацій, М. В. Гаман, Н. В. Дацій. Донецьк : Юго-Восток, 2010. 368 с.
17. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Т. 1 / Редкол.: С.В.Мочерний (відп.ред.) та ін. Київ : ВЦ Академія, 2000. 864 с.
18. Жежуха В.Й. Формування інноваційної складової технологічних процесів промислових підприємств. *Інноваційна економіка*. 2013. № 8. С. 83-86.
19. Завлин П.Н., Игнатов А.А., Кулагин А.С. Инновационная деятельность в условиях рынка. С.-Пб., 1994. 252 с.
20. Завлин П.Н., Казанцев А.К., Миндели Л.Э. Основы инновационного менеджмента. Москва : Изд-во «ЦИСН», 1998. 568 с.
21. Ильенкова С.Д. Инновационный менеджмент. Москва: Изд-во «Банки и биржи», ЮНИТИ, 1997. 327 с.
22. Ілляшенко С.М. Інноваційний менеджмент : підруч. Суми : ВТД Університетська книга, 2010. 334 с.
23. Ключня В.Л. Инновационное предприятие: сущность, содержание и отличительные признаки / В.Л. Ключня, Фан Юй // Весник БДУ. Сер. 3. 2011. № 1. С. 67-71. URL : <https://elib.bsu.by/handle/123456789/6055> (дата звернення: 15.09.2016).
24. Коваленко О.В. Проблемні аспекти становлення інноваційної системи України в контексті теорії технологічного розвитку. *Ефективна економіка*. 2015. № 3. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3871> (дата звернення: 14.04.2016).
25. Ковальов Є.В., Никифорець Т.Є. Інноваційність підприємства. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. Сер. : *Технічний прогрес та ефективність виробництва*. 2013. № 20. С. 12-17.
26. Коротец І.Д. Инновационность: проблемы конфигурации. URL: <https://pandia.ru/805268/> (дата звернення: 12.05.2016).
27. Коюда В.О., Лисенко Л.А. Інноваційна діяльність підприємства та оцінка її ефективності : монографія. Харків : ІНЖЕК, 2010. 224 с.
28. Коюда О.П., Колісниченко В.Ф. Інноваційна діяльність: від оцінки привабливості до інвестиційного забезпечення. Харків : ХНЕУ, 2009. 276 с.
29. Коюда П.М., Шейко І.А. Эффективность экономической деятельности предприятий: теория та практика : монографія. Харків : Компанія СМІТ, 2013. 332 с.
30. Кузнецова А.Я., Зинько Н.Я., Другов О.О. Удосконалення банківського і небанківського фінансування інноваційної діяльності в Україні : монографія. Київ : УБС НБУ, 2009. 175 с.
31. Ласка А. Основные детерминанты государственной инновационности. *PolitBook*. 2015. №1. С. 93-110.
32. Латыпова Е. В. Кластеры компетенций в системе инновационного развития : автореф. дис. на соискание уч. степени канд. экон. наук : 08.00.05. Санкт-Петербург, 2015. 16 с.
33. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2004. 376 с.
34. Поліщук О.О. Сутність поняття «інноваційна діяльність» як соціально-економічної категорії. *Економічний вісник Донбасу*. 2010. № 3. С. 169-171.
35. Скворцов Д.І. Інновація, інноваційність та інноваційний розвиток з позиції економічної теорії. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. *Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку*. 2013. № 776. С. 309-314.
36. Скрипка Т.О. Інноваційний менеджмент: підруч. Київ : Вид-во «Знання», 2011. 423 с.
37. Соловьев В.П. Инновационная деятельность как системный процесс в конкурентной экономике (Синергетические эффекты инноваций). Киев: Фенікс, 2004. 560 с.
38. Тарасова О.В. Теоретико-методологічні основи інноваційної діяльності підприємств. *Економіка харчової промисловості*. 2012. № 1. С. 37-41.
39. Тычинский А.В. Управление инновационной деятельностью компаний: современные подходы, алгоритмы, опыт. Таганрог: ТРТУ, 2006. 120 с.
40. Управління підприємством в умовах ринку : теоретичні та практичні аспекти : моногр. / Л. В. Соколова, Г. М. Верясова, О. Є. Соколов, О.О. Васильченко, О.В. Чичкань; за заг. ред. д-ра экон. наук, проф. Л. В. Соколової. Харків : ТОВ «Компанія СМІТ», 2012. 312 с.
41. Файчук О.М., Файчук О.В. Інноваційний процес як рушійна сила економічного зростання. *Бізнес Інформ*. 2013. № 10. С. 66-70.
42. Харин А.А., Коленский И.Л. Управление инновациями. Книга 1. Основы организации инновационных процессов. Москва : Высшая школа, 2003. 252 с.
43. Хацкевич Г.А., Опекун Е.В. Инновационность предприятия: критерии и подходы к измерению. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2011. № 24. С. 95-102.
44. Хоменко К. Інноваційні технології в сільському господарстві / *Агро-світ України*, 2009, № №3/4. С. 40-41.
45. Чумак О.В. Соціально-філософський аналіз поняття «інновація» та «інноваційна діяльність». *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2009. Вип. 36. С. 152-165.
46. Шпикуляк О.Г. Етапність інноваційного процесу та оцінка ефективності інноваційної діяльності. *Економіка АПК*. 2011. № 12. С. 109-116.
47. Юринець З.В. Інноваційний потенціал і державна інноваційна політика в системі підвищення конкурентоспроможності національної економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. №4. С. 35-37.
48. Яковлев А.И., Макаренко Н.А. Экономико-организационные аспекты промышленных инноваций. Харків : Бизнес-информ, 2003. 168 с.